

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	پیشگفتار
	بخش اول: تاریخچه پول و بانکداری
۳	فصل اول: تاریخچه پول
۳	سیر تکامل پول
۶	اهمیت و نیاز به پول
۷	سیر تکامل پول در اقتصاد ایران
۱۲	جهان بدون پول نقد، نسل جدید پول
۲۵	تجربه بانکداری جهان
۲۹	سؤالها
۳۰	فصل دوم: تاریخچه بانکداری
۳۰	بانکداری در عهد باستان
۳۳	بانکداری در قرون وسطی (قرن پنجم تا پانزدهم میلادی)
۳۴	تأسیس بانک‌های خصوصی
۳۶	تأسیس بانک‌های دولتی
۳۷	فعالیت بانکداری در قرن نوزدهم
۳۹	تجربه بانکداری جهان
۴۲	سؤالها
۴۳	فصل سوم: بانکداری در ایران
۴۳	فعالیت صرافی‌ها
۴۹	آغاز بانکداری در ایران
۷۴	تجربه بانکداری جهان
۷۸	سؤالها

صفحه	عنوان
۷۹	فصل چهارم: سیر تحول قوانین و تشکیلات بانکداری در ایران
۸۰	ملی شدن بانک‌ها
۹۰	بانکداری بدون ربا
۹۲	قانون پولی و بانکی کشور
۱۲۳	بانک‌های دولتی
۱۲۴	بانک‌های خصوصی
۱۴۰	مؤسسات اعتباری غیربانکی
۱۴۱	صندوق‌های قرض الحسنه
۱۵۰	تجربه بانکداری جهان
۱۵۱	سؤال‌ها
۱۵۲	فصل پنجم: بانکداری بدون ربا، بانکداری اسلامی
۱۵۲	بانکداری بدون ربا در ایران
۱۷۵	تجربه بانکداری جهان
۱۷۸	سؤال‌ها
۱۷۹	فصل ششم: راهبردهای بانکداری در مدل بانکداری نوین
۱۷۹	مدل بانکداری جامع
۱۸۶	تقسیمات انواع مدل‌های بانکداری
۱۸۷	بانکداری شرکتی
۲۰۶	بانکداری اختصاصی
۲۲۷	بانکداری الکترونیک
۲۴۹	بانکداری مجازی
۲۸۵	تجربه بانکداری جهان
۲۹۲	سؤال‌ها
	بخش دوم: تجهیز منابع بانکی
۲۹۴	فصل اول: روش‌های تجهیز منابع در شبکه‌های بانکی
۲۹۴	تجهیز منابع در الگوی بانکداری ربوی
۲۹۶	تجهیز منابع در الگوی بانکداری غیر ربوی
۳۰۴	تجربه بانکداری جهان
۳۰۷	سؤال‌ها

صفحه	عنوان
۳۰۸	فصل دوم: حساب قرض الحسنه جاری
۳۰۹	تعریف و دسته‌بندی اشخاص حقیقی و حقوقی
۳۱۲	افتتاح حساب جاری جهت اشخاص حقیقی
۳۱۴	افتتاح حساب جاری بدون دسته چک
۳۱۴	افتتاح حساب جاری برای اشخاص حقوقی
۳۱۹	حساب جاری مشترک
۳۱۹	افتتاح حساب جاری برای اتباع کشورهای بیگانه
۳۲۱	افتتاح حساب جاری برای ایرانیان مقیم کشورهای بیگانه
۳۲۱	افتتاح حساب جاری برای اشخاص روشن دل، بی سواد و معلولان
۳۲۲	تجربه بانکداری جهان
۳۲۹	سؤال‌ها
۳۳۰	فصل سوم: ضوابط و مقررات حاکم بر حساب قرض الحسنه جاری
۳۳۰	مقررات و شرایط عمومی افتتاح حساب جاری
۳۴۰	سایر الزامات ناظر بر حساب جاری
۳۴۳	نحوه بستن حساب جاری و نکات مربوط به آن
۳۴۴	اعلام وضعیت حساب و بازداشت وجوه
۳۵۳	حساب‌های مطالبه نشده و مازاد
۳۵۵	تجربه بانکداری جهان
۳۵۶	سؤال‌ها
۳۵۷	فصل چهارم: حساب قرض الحسنه پس انداز
۳۶۰	افتتاح حساب قرض الحسنه پس انداز
۳۶۷	انواع حساب‌های قرض الحسنه پس انداز
۳۶۹	ویژگی حساب‌های قرض الحسنه پس انداز
۳۷۱	تجربه بانکداری جهان
۳۷۵	سؤال‌ها
۳۷۶	فصل پنجم: حساب سپرده سرمایه گذاری مدت دار
۳۷۶	انواع حساب‌های سپرده مدت دار
۳۸۰	افتتاح حساب‌های سپرده مدت دار
۳۸۱	شرایط، مقررات و ویژگی حساب‌های سپرده مدت دار
۳۸۵	گواهی سپرده مدت دار ویژه سرمایه گذاری خاص و عام

صفحه	عنوان
۳۸۸	تجربه بانکداری جهان
۳۹۵	سؤالها
۳۹۶	فصل ششم: وکالت
۳۹۶	تعریف و مدت
۳۹۷	انواع وکالت و وکالت نامه
۴۰۰	انقضای اعتبار وکالت نامه
۴۰۲	وکالت در امور بانکی
۴۰۴	تجربه بانکداری جهان
۴۰۶	سؤالها
۴۰۷	منابع و مآخذ

پیشگفتار

طی قرن اخیر شاهد تغییرات و تحولات سریع و بی سابقه‌ای در بخش‌های مختلف دانش بشری، به ویژه حوزه خدمات بانکی، بوده‌ایم. بررسی روند و سرعت پیشرفت عملیات بانکداری داخلی در جمهوری اسلامی ایران، در چند دهه اخیر، و شدت گرفتن شتاب تحولات و نوآوری‌ها در خدمات، ابزارها و فناوری‌های جدید بانکی در عرصه جهانی نشان می‌دهد که در آینده این تحولات و نوآوری‌ها شتاب بیشتری خواهد گرفت. بانکداری و توسعه نظام مالی به لحاظ تأثیر فزاینده آن بر توسعه و رشد اقتصادی یکی از موضوعاتی است که اکنون بیش از گذشته مورد توجه جدی اندیشمندان اقتصادی قرار گرفته است.

در جمهوری اسلامی ایران، خدمات بانکداری داخلی نیز، طی چند دهه اخیر، تغییرات قابل ملاحظه‌ای را در به کارگیری ابزارهای جدید، به ویژه ابزارهای نوین بانکی، محصولات و خدمات بانکی، داشته است. شبکه بانکی کشور علاوه بر تأمین مالی بخش‌های مختلف اقتصاد کشور همچون صنعت، کشاورزی، مسکن، بازرگانی، صادرات و خدمات نقش مؤثری در توسعه و پیشرفت اقتصادی کشور نیز به عهده دارد. در این راستا، نظام بانکداری هم‌زمان با پیشرفت‌های الکترونیکی و ایجاد ظرفیت‌های جدید، برخی اقدامات دیگر همچون ارائه سریع خدمات به مردم و نیز پاسخ‌گویی به نیاز و انتظارات مشتریان را جزو مأموریت‌های اصلی خود قرار داده است.

طی سال‌های اخیر گسترش روزافزون خدمات، ابزارها و فناوری‌های جدید و استقبال عمومی از آن سبب جایگزینی ابزارهای جدید بانکداری با برخی شیوه‌های سنتی تجهیز و تخصیص منابع در نظام بانکی کشور شده است.

در واقع، بانکداری جدید شامل نسل جدیدی از بانک‌ها می‌شود که بدون حضور فیزیکی قادر به انجام عملیات بانکی هستند و با استفاده از آخرین دستاوردهای فناوری اطلاعات و ارتباطات و بی‌نیاز از شعب فیزیکی محصولات و خدمات خود را بی‌وقفه، در تمام ساعات شبانه‌روز و در طول هفته به عموم مردم و بنگاه‌های اقتصادی در اقصی نقاط کشور و جهان، با هزینه کمتر و سرعت و کارایی بیشتر، ارائه می‌کنند.

به کارگیری ابزارهای جدید بانکی در کشور مستلزم آموزش و نیز در دسترس بودن کتب درسی جدید و منابع بانکداری داخلی روزآمد است. از این رو، برای بهره‌مندی از خدمات نوین بانکداری، اقدام جدی به منظور روزآمد کردن محتوای کتب درسی بانکداری داخلی موجود در ایران، و نیز آموزش به موقع و صحیح کارکنان نظام بانکی کشور، نیاز جدی شبکه بانکی کشور تلقی می‌شود. در این راستا، کتاب حاضر با هدف تأمین نیاز آموزشی کارکنان زحمت‌کش نظام بانکی کشور و نیز روزآمد کردن برخی مطالب کتب درسی و آموزشی بانکداری داخلی موجود در کشور تدوین شده است.

در پایان، لازم است از دانشجویان، اساتید، مدیران، کارشناسان و کارکنان صدیق نظام بانکی به دلیل ارائه نقطه‌نظرهای اصلاحی و مفید تشکر و قدردانی شود. همچنین از مسئولان سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت) به سبب حمایت و چاپ کتاب سپاس‌گزاری می‌شود. امید است این اثر در ارتقا و اعتلای آموزش بانکداری داخلی در کشور مؤثر واقع شود و مورد استفاده دانشجویان، کارکنان نظام بانکی، اساتید، مدیران، پژوهشگران و علاقه‌مندان به بانکداری داخلی قرار گیرد.

دکتر مهدی رضوی

ابراهیم سهرابی